

De Transvaalsche Gast

Novelle.

Het was tijdens den Transvaalschen oorlog.

— Doet ge ooit eens iets, dat ik prettig vind, zei mevrouw Hol pruilend.

— Omdat hij de ware liefde niet heeft, voegde haar zuster Francisca er vinnig aan toe.

De fabrikant Hol wrong zwiingend zijn handen, zag zijn vrouw met een verwijtenden blik aan en zuchtte onpeilbaar diep. Zijn gelaat gaf daarbij duidelijk te kennen, dat hij in het minst niet begreep, wat eigenlijk bedoeld werd.

— Houd u maar niet zoo onnoozel, ge weet heel goed, wat wij bedoelen! hernam zijn vrouw.

— Ik verklaar u dat ik er totaal niets van begrijp, riep Hol. Ik wil met plezier alles doen wat ge verlangt, lieve Ada, als het maar in mijn macht ligt, maar misschien storen wij Francisca met ons gesprek, misschien heeft zij in de huishouding...

— Blijf hier, Francisca, riep mevrouw Hol boos. Ik hoop, Bernard, dat ge mijn zuster met wat meer eerbied zult behandelen.

— Bewaar me, riep Hol verschrikt, ik heb integendeel het grootste respect voor haar. Zij is vijf jaar ouder dan gij.

— Wat heeft mijn leeftijd hier meê te maken? riep Francisca beleedigd. Ik ben pas acht-en-twintig...

— Twee-en-dertig...

— Zeven-en-twintig jaar! Maar ik heb er genoeg van, mij hier nog langer te laten beleedigen.

Snikkend verliet zij de kamer. Mevrouw Hol zonk weenend in haar stoel.

— Gij zult ons nog den dood aandoen, zuchtte zij.

— Maar Ada, kind, ik heb u toch zoo lief, maar het is niet goed, dat die schoonmoeder — ik bedoel die Francisca — nog langer in huis blijft. Zij ziet er nog niet zoo oud uit, maar zij gedraagt zich reeds, als een vinnige oude jongevrouw en zij stookt ontevredenheid tusschen ons.

— Francisca blijft hier. Zij is mijn eenige steun en troost! Maar gij krenkt me zoo dikwijls als ge maar kunt!

— Ik zou...

— Ja zeker! Gisteren nog hebt ge me immers de aanschaffing van een rijtuig geweigerd!

— Maar Ada, een rijtuig is toch geen zomerhoed!

— En nu weer dat diner bij de Troostwijken! Ik moet altijd de minste zijn!

— Wat? Troostwijken?... Ik weet heel niet...

— Niet? Gij weet nooit wat! De Troostwijken hebben op hun diner iemand genoodigd, die heel Europa bereisd heeft.

— Welnu, kan ik dat helpen?

— Wij hebben op onze diners nog nooit de kleinste beroemdheid gehad. behalve, voegde zij er spottend bij, makelaar Bos, die volgens u zoo beroemd is, omdat hij zoo dikwijls pandoer zonder boer durft spelen.

— O, als het anders niet is, dan bezorg ik u voor het eerstvolgend diner een echten Transvaler!

Hol schrok toen de woorden er uit waren. Hij wist waarachtig niet, hoe hij zijn belofte moest nakomen. Voorloopig voelde hij zich echter in de dankbare omhelzing van zijn vrouw zeer gelukkig, want reet tegenstaande haar zwakheid had hij haar werkelijk innig lief.

Des namiddags ging hij naar de Beurs en verwekte door zijn geroep: **Wie heeft Transvalers?** algemeen opzien. Men meende dat hij zich versproken had en presenteerde hem Afrikanen.

Hij vroeg eenige beursvrienden in vertrouwen, of zij onder hun familie of bekenden niet iemand hadden, die in Transvaal was geweest en met een goed dinertje te bewegen zou zijn, aan tafel een en ander van zijn reizen te vertellen.

Maar de vrienden konden hem niet helpen.

Hij stelde zich telefonisch met een inrichting in verbinding, waar men allerlei benodigdheden voor feestelijke gelegenheden kon huren, en vroeg, of er ook Afrika-reizigers in voorraad waren. — Neen!

Nu peinsde hij op iets anders! Een zanger en violist, maar dat was allemaal zoo gewoon. Een beroemde dichter dan. De beroemden hadden zelf genoeg te eten en de uitgehongerden waren niet beroemd genoeg.

Terwijl hij daar zoo in gedachten verzonken door de straten slenterde, hoorde hij plotseling roepen:

— Heidaar! Ho!

— Wat, Boereboom, zijt gij dat?

— Het was een oud handelsvriend, dien hij sedert jaren uit het oog verloren had. Boereboom was een flinke vent, een stevige veertiger, met aanleg tot dik worden en een baard als een Transvaalsche Boer.

— Waar hebt gij toch gezeten? vroeg Hol.

— Op reis geweest.

— Ah! En waar hebt ge op 't oogenblik uw anker uitgeworpen?

— In Middelburg.

De goede Hol, die door het gepraat van zijn vrouw aan niets anders denken kon, dan aan Zuid-Afrika, was blij verrast; toen hij daar zoo onverwacht den naam van 't Transvaalsche dorp hoorde noemen, dien hij onder de oorlogsberichten zoo dikwijls gelezen had.

— Te deksel! Doet ge daar zaken? riep hij.

— Bewaar me, zaken! Ik heb er een villa laten bouwen!

— En ge bestudeert nu land en volk ?

— Haha ! lachte Boereboom. Zoo is het ! En gij ?

— Ik heb nog altijd de fabriek. Ik ben intusschen de huwelijks haven binnengeloopen.

— Zoo kerel, mijne gelukwensen ! Wie is uw vrouw ?

— Ada Scholten. Ge herinnert u de familie nog wel — maar kort en goed, mijn vrouw moet kennis met u maken. Wij geven dinsdag een dinertje, ge komt natuurlijk.

.....
De dagen vóór het dinertje gingen in de heerlijkste eendracht voorbij. Mevrouw voelde zich overgelukkig een echten levenden Transvaler — want niet anders werd de goede Boereboom genoemd, — als haar gast te kunnen begroeten en aan hare overige gasten te kunnen voorstellen.

Zelfs met de steeds strijdvaardige Francisca stond de heer des huizes op voet van vrede.

— Maar dat gaat toch niet, zei Hol, toen zij voor de gedekte tafel stonden, dat ge Boereboom tusschen u en Francisca plaatst.

— Dat kan hij ons toch niet kwalijk nemen ?

— Neen, dat is te veel eer voor hem. Hij is in elk geval maar een gewezen wolhandelaar.

— Maar tegenwoordig rentenier, en wat meer zegt, een Transvaler ! zei Ada met nadruk.

— Ge hebt uw man verkeerd begrepen, zei Francisca bits, wat hij zegt, is ironie; hij bedoelt, dat ik te onbeholpen ben, om naast een Transvaler te zitten, en...

— Om 's hemelswil kinderen, bederf mijn goed humeur nu niet.. De plaatsen kunnen blijven zooals ze zijn.

De gasten verschenen en onder hen Boereboom die zich aanvankelijk met lachend, later met verstoord gelaat als Transvaler hoorde voorstellen.

Hij fluisterde den heer des huizes toe dat hij dien onzin moest nalaten, maar Hol antwoordde iets van misplaatste bescheidenheid en noodigde de gasten aan tafel.

— Hoe lang woont u reeds in Middelburg ? begon Francisca tot haar buurman, regelrecht op het doel afgaande.

— Ongeveer twee jaar, juffvrouw.

— Hebt u het met de bewoners nog al spoedig kunnen vinden ?

— Och, dat is niet noodig. Ik leef daar voor mij en verkeer met niemand!

— Maar u moet toch met menschen spreken, die u uwe levensmiddelen, enz. bezorgen ?

— O, dat bestel ik allemaal telefonisch in de stad !

— Wat ? Zijn ze daar reeds zoover ? Hebt u daar reeds telefoons ?

— Wel zeker !

— Denkt u, dat het land in uw omgeving voor landbouw geschikt is ? vroeg een oude heer.

— Natuurlijk; elk plekje, waar geen huis staat, is met koren of met groenten bebouwd !

— Hoofdzakelijk wordt het toch zeker veeteelt uitgeoefend ?

— Weinig, zeer weinig, landbouw en ooftteelt zijn er hoofdzaak.

— Dat is merkwaardig ! Ik meende toch zeker te weten, dat veeteelt hoofdzaak was.

— Rijken de vrouwen daar hunnen voeten zoo stijf, als ik wel eens gehoord heb ? vroeg nu een nieuwsgierige dame.

— Alleen degene, die rijgschoenen dragen, mevrouw !

Algemeene vroolijkheid, waarmee alleen Boereboom niet instemde.

— Een leuke vent ! Zoo droog komiek ! mompelde het gezelschap.

— Hebt u in Middelburg wel eens een krokodil gezien ? vroeg een der jongere heeren.

— Een krokodil. Ge wilt toch niet zinspelen op mijn oude huishoudster ?

Nu steeg de vroolijkheid ten top. Alleen de Troostwijken ergerden zich. Zij hadden slechts een gewonen reiziger op hun diner gehad ! Wat beteekende dat tegenover een Transvaler, die bovendien nog zoo geestig was.

Dezen keer lachte ook Boereboom zelf mee, want nu had hij werkelijk een mop getapt en hij verwonderde er zich zelf over, dat het hem zoo gemakkelijk gelukt was.

— Gij bezoekt thans zeker uw familie hier, mijnheer Boereboom ? zette Francisca het verhoor voort.

— O neen, ik kwam slechts voor het diner hierheen.

— Maar toch niet heelemaal uit Middelburg ?

— Ja, zeker wel !

— U hebt dus weken geleden reeds geweten, dat dit diner zou plaats hebben ?

— Neen, eerst voor een paar dagen.

Er ontstond een pauze, waarin ze elkaar verwonderd aankeken.

— U zijt niet slechts een humoristisch, maar ook een raadselachtig man, mijnheer Boereboom, zei Francisca in oprechte bewondering. Gij hebt zeker al veel in de wereld rondgezien ?

— Nu, dat gaat nog al ! Ik mag wel zeggen, ik heb heel Frankrijk bereisd !

— En heel Afrika, niet waar ?

— Neen, juffrouw. Buiten Europa ben ik nooit geweest ! Als reiziger in wol...

— Maar mijnheer Boereboom, gij schertst ! Gij zegt toch, dat ge te Middelburg woont ?

Allen keken hem met gespannen aandacht aan.

— In Middelburg ? Zeker !

— En dat ligt toch in Transvaal ?

Nu was de beurt aan Boereboom om luide te lachen, terwijl alle aanwezigen hem verbluft aankeken.

— Neen, dames en heeren, dat had ik werkelijk niet gedacht — hahaha ! Hoe komt u er bij ? U kent Middelburg toch wel, in Zeeland ?

De Troostwijken triomfeerden. De andere gasten lachten onder elkander. Mevrouw Hol meende van schaamte in den grond te zinken. Boereboom werd door niemand meer aangezien. Met één uitzondering. Francisca zette haar gesprek met hem voort en liet hem van zijn reizen door Frankrijk vertellen. Zij bewonderde alles wat hij zei.

En daarvoor zou het loon niet uitblijven.

Eenige weken waren na het diner verlopen, toen Hol zeer opgeruimd van de beurs thuis kwam.

— Waar is Francisca ? vroeg hij zijn vrouw.

— In de zijkamer. Het is de derde keer, dat ge naar haar vraagt.

— Denk eens, Boereboom wil Francisca ten huwelijk vragen. Hij heeft mij verzocht de eerste stappen te doen.

Ada lachte vergenoegd. Plotseling echter werd haar voorhoofd zwaar Lewolkt en zij zeide :

— Het zou mij zeer zwaar vallen, van Francisca te moeten scheiden. Ik hoop dat zij dit aanzoek zal afwijzen.

— Maar Ada !

— Ik zal het Francisca vragen, zeide zij, en zij begaf zich met een ontsteld gelaat naar de zijkamer.

Hol wachtte en luisterde met gespannen aandacht. Toen hoorde hij duidelijk een jubelkreet uit den mond van Francisca.

— Den hemel zij dank, murmelde hij met gevouwen handen; het is in orde !

En zoo ging Francisca naar Middelburg... maar niet met een Transvaler!

Niet verlegen.

In de studie haalde Fransje zijn appel uit den zak, doch de meester had het gezien en nam hem af.

Een poosje nadien zag Fransje dat de meester zijn appel aan 't opeten was. Het manneke begon te hoesten. Als dat zoo'n tijdje geduurd had en het den meester opviel dat het een gemaakt spel was, vroeg hij :

— Hewel, vriend, wat is er ?

— Mijn appel is in een verkeerd keelgat geschoten, meester, zei de deugnier,

N^r 10.

Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr.

6 Januari 1923.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

